

Vergaderjaar 1998–1999

23 732

Octrooibeleid in samenhang met het technologie- en industriebeleid

Nr. 5

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 13 juli 1999

In mijn brief van 17 september 1998 (Kamerstukken nr. 23 732 nr. 4) heb ik u op de hoogte gebracht van de activiteiten die hebben plaatsgevonden in het kader van **de uitvoering van de Strategienota van het Bureau voor de Industriële Eigendom (Bureau I.E.) voor de informatieve dienstverlening rond het octrooisysteem**. Een exemplaar van de Strategienota heb ik daarbij toegezonden. Mede naar aanleiding van de motie van het lid Udo c.s., Tweede Kamer, vergaderjaar 1998–1999, 25 872 (R 1606) nr. 7, wil ik u in deze brief op de hoogte brengen van de activiteiten die sedertdien hebben plaatsgevonden, vooruitlopend op de aan u toegezegde tussentijdse evaluatie, die komend najaar zal plaatsvinden.

1. Activiteiten van algemene aard

a. Project Octrooi-informatie On-Line

Op 1 oktober 1998 is dit project van start gegaan. In het kader daarvan kan men on-line via een website informatie krijgen over bij Bureau I.E. opgeslagen octrooien. De website geeft toegang tot ruim acht miljoen (op ca. 5200 cd-rom's opgeslagen) octrooien.

Gelet op de beperkte capaciteit van het net en op bestaande verdragsverplichtingen is de toegang tot deze website momenteel slechts opengesteld voor universiteiten (nu vier) en hogescholen (nu drie), de grote technologische instituten en voor SENTER en Syntens. Deze website is sedert de opening ervan al meer dan 260 000 maal bezocht; er zijn (t/m april '99) ruim 55 000 zoekacties verricht.

b. MIPEX-project

Het Message based Industrial Property Information Exchange (MIPEX) project is een Europees samenwerkingsverband, dat tot doel heeft een extern netwerk (extranet) op te zetten voor transacties en berichtenverkeer op het gebied van de industriële eigendom. In dit netwerk zal een communicatiesysteem tot stand komen tussen verschillende (nationale)

octrooi- en merkenbureaus en hun relaties. In dit samenwerkingsverband participeren een aantal nationale octrooibureaus, t.w. die van Denemarken, Duitsland, Finland, Nederland, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland, de Europese vereniging van octrooigemachtigden FICPI en drie ondernemingen, te weten CPA, Jersey en Baltimore Technologies, ter ondersteuning van dit project. In de huidige fase van het project ligt de nadruk op uitbreiding van het aantal partners en van de toepassingsmogelijkheden van het netwerk. Bureau I.E. is daarbij in het bijzonder verantwoordelijk voor het toegankelijk maken van octrooidatabases (octrooiregisters en publicaties). Het MIPEX-netwerk zal naar verwachting in 2006 geheel operationeel zijn. Voor de ontwikkeling van dit netwerk verleent de Europese Commissie in het kader van het programma TEN-TELECOM, dat strekt tot stimulering van nieuwe netwerktechnieken en telecomapplicaties, een subsidie van 900 000 EURO.

c. Website, brochures en video's

De website van Bureau I.E. is in het najaar van 1998 geactualiseerd en uitgebreid met het workshop- en opleidingsaanbod, nieuws- en persberichten, en een agenda. Ook is een Engelse versie van de website ontwikkeld en is aan de site een Kid's place toegevoegd waarin kinderen hun uitvindingen kunnen tonen.

Naast verschillende doelgroepgerichte brochures en artikelen in de vakpers heeft Bureau I.E. een voorlichtingsbrochure «Bureau I.E. partner van het MKB» en een videofilm «Met Bureau I.E. altijd beet» geproduceerd. Van de brochure zijn reeds meer dan 3000 exemplaren verspreid. De videofilm is onder ruim 500 brancheorganisaties, startersbegeleiders, management consultants en ondernemersnetwerken verspreid.

2. Activiteiten t.a.v. onderscheiden doelgroepen

A. Bedrijfsleven/MKB

a. Doelgroepenanalyse EIM

Het Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM) heeft in 1998 een rapport uitgebracht over de informatiebronnen die door ondernemingen in het innovatieve MKB geraadpleegd worden. Onder innovatief MKB is te verstaan dat deel van het MKB dat zelf onderzoek verricht dan wel onderzoek laat verrichten; het gaat hierbij om ongeveer 17 000 ondernemingen. Uit dit onderzoek is gebleken dat het commerciële netwerk (leveranciers, afnemers) hierbij het hoogste scoort (> 80%) daaropvolgend de Innovatiecentra (Syntens) en brancheorganisaties (beide > 40%) en vervolgens adviesbureaus en accountants (> 30%). De uitkomst van dit onderzoek verschaft Bureau I.E. nuttige informatie over de kanalen waarlangs het ten behoeve van het MKB octrooi-informatie kan verspreiden.

b. Ondersteuning technostarters

In samenwerking met het door het Ministerie van Economische Zaken opgezette Twinning Netwerk wordt gewerkt aan de mogelijkheid om aan startende ondernemingen die zich in Twinning Centers vestigen, gerichte octrooi-informatie te verschaffen. In samenwerking tussen het Twinning Netwerk en Bureau I.E. vinden seminars en workshops plaats voor startende ondernemers over industriële eigendomsrechten en het octrooisysteem. Verder verzorgt Bureau I.E. ook spreekuren en heeft het voorlichtingsmateriaal over de bescherming van uitvindingen gemaakt en verspreid.

c. Voorlichting Metaalunie

Ten behoeve van de leden van de Metaalunie (10 000 leden in de metaalnijverheid) organiseert Bureau I.E. voorlichtingssessies en spreekuren. Hierin wordt onder het thema «Octrooien; een ijzersterk gereedschap voor innovatie» aan de Metaalunie-leden voorlichting gegeven over het octrooisysteem en de gebruiksmogelijkheden daarvan. De voorlichting is gericht op bedrijven uit verschillende geledingen van de Metaalunie en op branchesecretarissen en bedrijfsjuristen die na het volgen van workshops hierover als eerstelijnsadviseur over octrooien zullen kunnen fungeren. Hiervoor bestaat veel belangstelling. Het project zal komend najaar worden voortgezet.

d. Beurzen en bedrijfsdagen

Bureau I.E. presenteert zich jaarlijks op een tiental technische, agrotechnische en medische vakbeurzen, zoals Medica, Materials Engineering, Electrotechniek en Food Solutions. Verder presenteert het Bureau zich op door SENTER georganiseerde bedrijvendagen en op uitvindersbeurzen. Dit biedt de mogelijkheid om beursbezoekers voorlichting te geven over het octrooisysteem.

De resultaten geven aanleiding om de presentie op dergelijke beurzen ook in de toekomst voort te zetten.

e. Uitvinders

In de afgelopen periode heeft Bureau I.E. de contacten met de Nederlandse Orde van Uitvinders (NOVU) geïntensiveerd en voor NOVU-leden enkele bijeenkomsten georganiseerd, waarin zij kennis konden nemen van nieuwe octrooi-informatie systemen.

B. Kennisinstructuur

a. Universitair kennisbeschermings- en exploitatiebeleid

In de nota ruimte voor industriële vernieuwing is aangegeven dat Nederlandse universiteiten bij de exploitatie van hun kennis meer gebruik kunnen maken van mogelijkheden van octrooien en licenties om publieke kennis te richten op industriële toepassingen en dat een goede octrooi-positie universiteiten aantrekkelijk maakt als kennispartner voor bedrijven. Uit een inventariserend onderzoek in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken is gebleken dat de volgende knelpunten een gericht gebruik van kennisexploitatie in de weg staan:

- het niet onderkennen van de toepasbaarheid van ontwikkelde wetenschappelijke kennis,
  - de (procedurele) eisen aan de verlening van industriële eigendomsrechten en
  - het (niet kunnen) vinden van geschikte afnemers.
- Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek is Bureau I.E. voornemens om:
- een «check-list» te ontwikkelen voor bestuurders van universiteiten waaruit blijkt waarop zij zich moeten bezinnen bij het formuleren van een octrooi-beleid;
  - een klankbordgroep op te richten met vertegenwoordigers van de universiteiten die fungeert als gesprekspartner voor Bureau I.E. bij het ontwikkelen van initiatieven die moeten leiden tot het bereiken van voor die doelgroep vastgestelde doelstellingen voor de informatieve dienstverlening;
  - de mogelijkheid te onderzoeken van een samenwerkingsverband van

universiteiten en technologische instituten dat zich richt op succesvol gezamenlijk commercialiseren van de octrooiportefeuilles.

In overleg met het Ministerie van OC&W zal worden gezien welke lessen geleerd kunnen worden van ervaringen bij universiteiten met een meer actief kennisexploitatiebeleid. Van de uitkomst van dit overleg zal ik u op de hoogte houden.

b. Themadag IOP

Op 9 maart jl. heeft Bureau I.E. in samenwerking met SENTER een themadag georganiseerd over het gebruik van octrooien in het kader van Innovatiegerichte Onderzoekprogramma's (IOP's). Er zijn tot nu toe ruim 400 IOP-projecten geweest; 27 hiervan hebben geleid tot een octrooi-aanvraag. Deelnemers kregen voorlichting over verschillende aspecten van het octrooisysteem en konden zich nader oriënteren op de gebruiksmogelijkheden hiervan. Er waren op deze themadag 150 deelnemers.

c. Octrooiconsulenten

Het pilot-project octrooiscouting aan twee universiteiten (UvA en TU Twente) wordt dezer dagen afgerond. De evaluatie van dit pilot-project wordt in juli afgerond. Voorlopige conclusie van dit project is dat octrooiconsulenten voorzien in een behoefte aan laagdrempelige voorlichting. Voorwaarde voor een geslaagde inzet van octrooiconsulenten is dat de universiteit voldoende aandacht geeft aan het vervolgtraject. Dit is alleen mogelijk als gebruik van octrooiconsulenten onderdeel uitmaakt van een expliciet kennisbeschermings- en exploitatiebeleid aan de universiteiten.

d. Gastcolleges en workshops

Bureau I.E. heeft in de afgelopen periode in ruim 20 gevallen een gastcollege verzorgd ten behoeve van diverse universiteiten en hogescholen. Dat college vond geregeld in Rijswijk plaats en kon dan gecombineerd worden met een bezichtiging van de bibliotheek van Bureau I.E.

e. Nieuwe onderwijsmodules «octrooien»

Bureau I.E. is in 1998 gestart met een opleiding «Zoeken in octrooi-literatuur» voor het personeel van octrooigemachtigdenbureaus. De belangstelling voor deze opleiding, waaraan ruim 1 500 personen hebben deelgenomen, is de afgelopen tijd sterk toegenomen.

Bureau I.E. heeft recentelijk een op de doelgroep hogescholen afgestemde onderwijsmodule geïntroduceerd op de HBO-docentendag van 9 juni jl.. Deze module biedt een compleet overzicht van de strekking en inhoud van het octrooisysteem in samenhang met het systeem van aanpalende industriële eigendomsrechten. De module is losbladig en zal waar nodig steeds worden geactualiseerd. Bureau I.E. overweegt om de module ook interactief op zijn website ter beschikking te stellen.

3. Terugblik

De algemene indruk die de onderscheiden activiteiten oproepen is dat het bewustzijn van het belang van de industriële eigendom in het algemeen en van octrooien in het bijzonder bij de onderscheiden doelgroepen (bedrijfsleven, onderwijs en overheid) toeneemt.

Bij het gebruik van het octrooisysteem ter ondersteuning van innovatieve activiteiten lijkt echter veelal nog geen sprake te zijn van een structurele en systematische aanpak.

Komend najaar zal ik een tussentijdse evaluatie van de uitvoering van de Strategienota laten uitvoeren. In deze evaluatie zal worden gezien of hetgeen reeds is ondernomen overeenkomt met de oorspronkelijk gestelde doelstellingen van deze nota.

Ik zal u in november op de hoogte brengen van de bevindingen van de tussentijdse evaluatie.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
G. Ybema